

Fiscus en formatie

Auteur(s):

Raa, M.H. ten
Katholiek Universiteit Brabant

Verschenen in:

ESB, 83e jaargang, nr. 4162, pagina 579, 31 juli 1998

Rubriek:

Prikkel

Trefwoord(en):

belastingen

Het is altijd makkelijk om belastingverlaging te bepleiten. Des te opmerkelijker dat C. Jepma, H. Vollebergh en ikzelf in *Trouw* van 19 mei opriepen de ecotax drastisch te verhogen, onder de leuze 'Belastingen, leuker kunnen we het niet maken, groener wel'. De paarse onderhandelaren zijn nu een verdubbeling van de ecotax op gas en elektriciteit overeengekomen. Ik vind dat nog aan de voorzichtige kant, maar ben tevreden en dank de heren onderhandelaren.

't Gaat om geld en daar beslissen mannen over. Vrouwen mogen bijdragen aan de beperking van het leed dat belastingen heet door hun voet over te hevelen, maar schieten er zelf weinig mee op. Het accepteren van een kleine baan is fiscaal nauwelijks de moeite waard. Het enige recht van de vrouw is het aanrecht. Maar ook dat gaat veranderen. Onder Paars II kunnen vrouwen die zorgen niet langer hun belastingvrije voet overhevelen, maar ontvangen zij rechtstreeks een heffingskorting van de fiscus die ze behouden als ze gaan werken. Wie had dat gedacht: Paars II introduceert het basisinkomen! Weliswaar voorzichtig: het bedrag is luttel en niet iedereen komt in aanmerking, maar in de kiem is het nu aanwezig en allerhande ingewikkelde uitkeringen, subsidies en verzekeringen kunnen vanaf nu overgeheveld worden naar de heffingskorting. De één-loket gedachte komt er zo toch nog, alleen wordt dat het loket van de fiscus, niet dat van de arbeidsvoorziening of de uitkeringen. Nederland heeft een goed functionerende belastingdienst en ik heb alle vertrouwen in deze tendens.

De overige verzwaren ogen evenmin slecht. De hypotheekrente-aftrek wordt beperkt tot het eerste huis. Een goed begin. Theoretisch moet het niveau van het huurwaardeforfait gelijk zijn aan de hypotheekrente. Met andere woorden, wat je enerzijds bijtelt, trek je anderzijds af van je inkomen. Wat is er dan eenvoudiger om de hele boel te schrappen? Natuurlijk, het werkelijk gehanteerde niveau van het huurwaardeforfait is te laag; veel burgers genieten een impliciete eigen-huis subsidie waar ze aan verknocht zijn geraakt, maar dat is een kwestie van wat politici 'overgangsbeleid' noemen. Het is inderdaad redelijk om impliciete subsidies gefaseerd te beëindigen.

De PvdA heeft de verkiezingen gewonnen en de belasting op (fictief bepaalde) vermogensrendementen wordt niet 25 maar 30%, nog steeds alleszins gematigd. Het belastingtarief directeur-groootaandeelhouder zal hiermee in de pas moeten lopen en gaat dat ook doen. De managers van grote ondernemingen met hun zelfbedachte opties lopen niet in de pas. Het is zaak om de macht van de aandeelhouders drastisch te versterken, maar hier hoor ik de paarse onderhandelaren niet over. 't Is altijd makkelijk om te sleutelen aan bestaande regelingen en tarieven; het rigoureuze vereenvoudigen door bestaande constructies (fiscaal of ondernemingsrechtelijk) te schrappen vergt visie en daadkracht.

In de regel beperk ik mij tot economisch-statistische berichten. Het zij mij vergund u vandaag een democratisch bericht te bezorgen. Waarom riepen Jepma, Vollebergh en ik in deze periode op de ecotax te verhogen? Waarom zendt Max van den Berg nu brieven over ontwikkelingszaken in? Ja, waarom kruipt half Nederland in de pen? Welnu, sommigen doen dat om de besluitvorming te beïnvloeden, en die vindt in deze periode plaats, en anderen doen dit om hun visitekaartje beleefd onder de aandacht te brengen van politieke leiders. Deze processen lijken meer gewicht te hebben dan de parlementaire besloomingen in de overige drie en een halve jaren van een kabinetsperiode, en zeker meer dan de activiteiten van politieke partijen. Sommige waarnemers, zoals Bart Tromp, vinden een en ander zorgwekkend uit democratisch oogpunt. Mijns inziens is het evenwel de prijs die we betalen voor evenredige vertegenwoordiging zonder dominante partijen. Die prijs is niet gek, Nederland vaart er wel bij.